

EEN BRIEF VOOR SAMUEL

SYLVIA

Ik had me voorgenomen het voorlopig niet te doen. Er minstens een maand vanaf te blijven. De plaat werd grijs, wat niet vreemd was na vierenvijftig jaar. Als ik er nog vaker van wilde genieten dan moest ik er zuinig op zijn.

Maar ik kon niet langer wachten.

Ik miste hem te erg.

De antieke eikenhouten klok op het dressoir, net als dit huis zelf al generaties lang in de familie, toonde dat het kwart voor een was. Mooi. Samuel zou pas om drie uur hier zijn, dus er was genoeg tijd.

Voorzichtig haalde ik de grammofoonsingle uit de papieren hoes, en legde hem op de pick-up.

SAMUEL

‘Waar ga jij zo snel naar toe?’ riep Boudewijn hem na. ‘Ben je vergeten dat we nog twee college-uren hebben?’

‘Ik moet iets doen,’ antwoordde hij over zijn schouder, terwijl hij zich naar de fietsenstalling van de universiteit haastte. ‘Iets waar ik al heel lang op wacht.’

Boudewijn versnelde zijn pas en dook naast hem op. ‘Vandaag is het 7 april,’ beseftte hij. ‘Mag ik met je mee? Ik ben net zo benieuwd als jij.’

Hoofdschuddend haalde Samuel zijn fiets van het slot. ‘Dit moet ik zelf doen. Ik bel je vanavond.’

SYLVIA

Ik sloot mijn ogen. Het vooruitzicht dat ik over enkele ogenblikken weer daar zou zijn, in het Bad Nauheim van 1959, was de mooiste verheuging denkbaar. Om voor drie minuten en

zevenentwintig seconden terug te zijn in het lichaam van mijn twintigjarige zelf, te voelen wat ik toen voelde, te zien wat ik toen zag. Na al die jaren was ik nog steeds betoverd door de magie ervan. En nooit had ik iemand over mijn sleutel naar het verleden verteld. Dit was iets tussen mij en mezelf, een cadeautje van de tijd.

Ik keek naar mijn gerimpelde handen, bezaaid met ouderdomsvlekken. Over enkele seconden zouden ze weer jong, blank en zacht zijn. Ze zouden opgewonden in mijn schoot liggen terwijl ik op de bank zat van het woonhuis in Goethestrasse 14, en mijn ogen zouden verliefd staren naar de enige man die ik nooit had kunnen vergeten.

Elvis.

SAMUEL

Hij was twaalf toen zijn oma hem voor het eerst over de brief vertelde. De vergeelde envelop had haar moeder, zijn overgrootmoeder dus, toebehoord, die hem in haar testament aan zijn oma had achtergelaten. ‘*Voor Samuel de Jager,*’ stond er op. ‘*Te openen op 7 april 2013.*’

Zijn oma wist niet waar het over ging, maar hoe vaak hij ook had voorgesteld om de envelop open te scheuren, haar antwoord was altijd stellig geweest: ‘Het was mijn moeders laatste wens dat ik de brief dicht zou laten. En hoe ver de datum ook weg lijkt, we moeten wachten.’

Vandaag was het wachten eindelijk voorbij.

SYLVIA

Mijn ouders hadden verbaasd gereageerd toen ik hen op mijn twintigste vertelde dat ik mijn baan als typiste had opgezegd om als au pair een jaar in Duitsland te werken.

‘Maar waarom?’ riep mijn moeder uit.

‘Ik wil gewoon graag iets van de wereld zien.’

Mijn vader trok zijn wenkbrauwen op. ‘En dan kies je voor Wiesbaden? Londen of Parijs zou logischer zijn.’

‘Annie M.G. Schmidt is au pair geweest in Hannover en het heeft haar anders beslist geen kwaad gedaan.’

‘En dit heeft niet toevallig iets te maken met jouw obsessie voor die Amerikaanse

vetkuif?’ vroeg mijn moeder argwanend. ‘Ik las dat hij op dit moment voor militaire dienst in Duitsland zit.’

‘Daar weet ik niets van,’ loog ik.

Dat Elvis gestationeerd zat in Bad Nauheim, en dat ik heel nauwkeurig had uitgezocht dat het huis dat hij daar *off base* huurde vlakbij Wiesbaden lag, verzweg ik uiteraard.

Eenmaal in Wiesbaden, waar ik in een militair gezin de zorg kreeg over de zesjarige tweeling Derrek en Diedrick, toog ik op mijn eerste vrije avond direct naar Bad Nauheim. Groepjes tieners hadden zich voor de ingang van het huis aan Goethestrasse 14 verzameld, hopen op een glimp van hun zingende held. Terwijl ik stilletjes tussen de opgewonden bakvissen stond hoorde ik muzieklanken uit de woning komen. Iedereen viel stil toen twee jongemannen uit een auto stapten en het huis binnenliepen waar Elvis zich bevond, maar het was een oudere man die opendeed en Elvis zelf liet zich niet zien.

Pas toen de vrouw in het gezin waar ik werkte me een week later vroeg om langs de Eagle Club, een militaire hang-out in Wiesbaden, te rijden om een overjas op te halen die ze daar had laten liggen, veranderde mijn geluk. Want toen ik de man achter de bar vertelde waar ik voor kwam, zag ik vanuit mijn ooghoek een bekend gezicht aan een tafeltje zitten.

Het was een van de mannen die ik het huis van Elvis had zien binnengaan.

Met mijn meest charmante glimlach liep ik op hem af.

SAMUEL

Hij zette zijn fiets tegen het groene hek en liep naar de voordeur. Zijn oma verwachtte hem pas om drie uur, maar het was vast niet erg dat hij eerder was. Ze leek geen druk leven te leiden: sinds haar scheiding van zijn opa, meer dan tien jaar geleden, was ze bijna altijd thuis. De reden voor de breuk was Samuel niet bekend, al had hij zijn opa iets horen mompelen over ‘tweede keus’.

Zijn oma was ongetwijfeld net zo nieuwsgierig naar de inhoud van de brief als Samuel zelf. Een brief die nota bene vóór de geboorte van zijn ouders al voor hem was achtergelaten, in een tijd waarin de gedachte aan 2013 science fiction geleken moest hebben.

Hij drukte op de bel.

SYLVIA

Zachtjes zette ik de naald op de plaat, zoals ik ontelbare keren eerder had gedaan. De single was een cadeau geweest van Walter. Hij had hem in de jaren tachtig voor me gekocht, op een rommelmarkt. *I Can't Help It If I'm Still In Love With You* was een limited edition, opgenomen tijdens Elvis' diensttijd in Duitsland, vertelde Walter me trots. Hij gaf hem aan me in een poging ons beiden wijs te maken dat hij niet langer jaloers was op mijn gevoelens voor de zanger.

Walter wist dat Elvis en ik in 1959 een geheime verhouding hadden gehad. Maar hij wist niet dat ik er bij was geweest toen uitgerekend deze *home recording* werd opgenomen. Dat ik op de bank had gezeten terwijl Elvis achterstevoren op de pianokruk zat en met zijn gitaar op schoot voor een handjevol aanwezigen en een bandrecorder dit nummer zong. Dat ik me elke seconde van dat moment kon herinneren: de stralende gezichten van alle aanwezigen, de eigenaardige oude vrouw die het huis uitglipte toen ze dacht dat niemand keek, het leek alsof het gisteren was gebeurd.

Toen mijn vader in 1959 plotseling overleed, had ik mijn au pair werkzaamheden afgebroken om terug te keren naar Nederland. Het betekende het einde van mijn relatie, en ook mijn contact, met Elvis. Dat hij intussen de jonge Priscilla had leren kennen, met wie hij uiteindelijk zou trouwen, wist ik toen nog niet.

Maar dat hij ook mij nooit was vergeten, bleek wel toen hij begin jaren zeventig het nummer *Sylvia* uitbracht.

De plaat begon te draaien.

De eerste gitaarklanken stegen op, de poort naar het verleden opende zich.

Ik opende mijn ogen en glimlachte.

SAMUEL

Hij belde nogmaals aan, misschien had zijn oma hem niet gehoord.

Toen er na een minuut nog steeds niet was open gedaan, liep hij achterom en spiedde door de tuindeur, die zoals gewoonlijk niet op slot zat, de woonkamer in.

‘Oma?’ Hij stapte naar binnen. ‘Waar ben je?’

Op de pick-up draaide een krakende, oude plaat en hij grinnikte. Zijn oma kon geen afstand doen van haar vertrouwde, antieke techniek. Hij herkende het donkere stemgeluid van Elvis Presley, maar dit nummer had hij niet eerder gehoord.

‘Oma?’ vroeg hij weer.

SYLVIA

‘*Oh, heaven only knows how much I miss you...*’ Elvis was gekleed in een lichtblauw overhemd met korte, opgerolde mouwen, zijn vingers bewogen ritmisch over de gitaarsnaren. ‘*I can’t help it if I’m still in love with you.*’

Ik zat op de hoek van de bank, naast een jong stel dat verliefd elkaars hand vasthield, hun ogen op Elvis gericht. Elvis zelf keek naar mij en ik wist wat hij dacht: aan het eind van de avond zouden we samen naar boven gaan, zoals onze gewoonte was geworden. Alleen zou ik dat zelf niet meemaken: zodra Elvis stopte met zingen zou ik terug flitsen naar 2013. Mijn twintigjarige zelf, die er geen idee van had dat een onzichtbare bezoeker alles door haar ogen had meebeleefd, zou hier achterblijven. En ik zou terug zijn in mijn eigen huis, waar over iets meer dan een uur mijn kleinzoon op de stoep zou staan.

Maar nu was ik hier en ging ik van elke seconde genieten.

SAMUEL

Ook van boven kwam geen antwoord. Hij liep terug de woonkamer in en staaarde naar de platenspeler. Waarom zou zijn oma weggaan en die aan laten staan?

Hij tilde de naald op en legde zijn wijsvinger op de draaiende plaat om hem stil te krijgen. Toen pakte hij hem op. Het was een singletje en dit apparaat had geen repeat-knop, dus zijn oma was nog maar net weg. Op het dressoir lag een hoes, met daarop een afbeelding van een jonge Elvis in militair uniform. Hij pakte hem op om de plaat erin terug te schuiven, zodat -

Zijn telefoon rinkelde in mijn broekzak.

Hij nam op. ‘Met Sam.’

‘Hey, jongen,’ klonk Boudewijn, ‘weet je al iets?’

‘Nee. Ik heb -’ De plaat gleed door zijn handen en landde op de houten vloer. Het bakeliet sprong in tweeën. ‘Shit!’

‘Wat is er?’

‘Ik bel je later terug.’

Vloekend hurkte hij neer bij de gebroken plaat. Hier zou zijn oma niet blij mee zijn. Dit singletje was oud en volgens de hoes nog een *limited edition* ook. Waarom was hij er niet gewoon vanaf gebleven?

Hij legde de twee gebroken stukken op het dressoir.

Om te voorkomen dat hij nog meer sloopte, ging hij op de bank zitten wachten.

SYLVIA

Het groepje mensen dat zich om de piano had verzameld, applaudisseerde.

‘Nog één,’ riep de man naast mij op de bank.

‘Ik heb mijn plectrum nodig.’ Elvis keek me aan. ‘Wil jij hem pakken? Hij ligt op mijn nachtkastje.’

Als verstijfd staaarde ik terug. Het nummer was afgelopen, waarom was ik niet terug in 2013?

‘Sylvia?’

‘*Sure*,’ zei ik snel. Ik stond op, een beweging waarbij ik bijna voorover tuimelde omdat ik vergeten was hoe soepel een jong lijf bewoog, en keek snel om me heen. Iedereen ging gewoon door met de normale gang van zaken: Elvis had zijn gitaar op de grond gezet en barstte achter de piano los in *Lawdy, Miss Clawdy*, omringd door een aandachtig publiek. Langzaam liep ik de trap op, de rode, gestoffeerde treden die ik vierenvijftig jaar geleden zo vaak beklommen had. Mijn jonge rug was recht, mijn gewrichten sterk en pijnloos. Ik voelde mijn donkere krullen dansen op mijn schouders en met mijn vingers betastte ik de haarband waarmee ik ze uit mijn gezicht hield. Gebeurde dit echt? Waarom was ik niet terug in mijn eigen tijd? Zou ik vanavond als au pair terugkeren naar mijn gastgezin, alsof de afgelopen vijfenvijftig jaren nog niet waren voorbijgegaan?

Maar dat waren ze ook niet, besefte ik. Niet hier, niet nu.

Mijn god, wat als ik vast zat? Klem in de tijd?

Ik had de eerste verdieping bereikt, waar ik blindelings op de derde deur aan de linkerkant afliep, alsof ik hier gisteren nog gelopen had. Ik stapte naar binnen. Ja, dit was de

slaapkamer zoals ik het me herinnerde. Het grote bed, de Brigitte Bardot-poster erboven, en op het nachtkastje inderdaad Elvis' zwarte plectrum. Ik pakte het op en -

Ik bevroor.

Met grote ogen staaarde ik naar mijn reflectie in de wandspiegel naast het bed. Het plectrum glipte uit mijn handen en landde op het tapijt. De vrouw die naar me terug staaarde was niet het jonge meisje van zojuist, met de bruine krullen en het ranke lijfje. De persoon in de spiegel was de échte ik, de ik van nu. Vierenzeventig jaar, met kort grijs haar en de wollen jurk die ik in 2013 droeg. Mijn lichaam had zich terug veranderd terwijl ik nog hier was. Hier, waar ik helemaal niet meer zou moeten zijn!

Voetstappen op de trap.

Ik hield mijn adem in. Niemand mocht mij zo zien. Achter de deur van Elvis' kamer drukte ik me tegen de muur.

De voetstappen kwamen dichterbij, liepen de kamer in. Ik drukte een hand tegen mijn mond om mezelf niet te verraden terwijl ik toekeek hoe mijn twintigjarige zelf op zoek was naar het plectrum. Zij was er dus ook nog! Door in de spiegel te kijken had ik me gesplitst, het was de enige verklaring die ik kon bedenken, en nu was ik dubbel en bevond dit deel van mij zich in een tijd waar het niet hoorde. Mijn jongere zelf bukte om het kleine voorwerp van de grond te rapen en zonder mij te zien liep ze de kamer weer uit.

Zo snel als met mijn stoeve lichaam mogelijk was, haastte ik me de trap af. In de gang wierp ik een blik de woonkamer in, waar iedereen uit volle borst meezong met *End of the Rainbow*. Mijn twintigjarige zelf zat weer op de bank alsof er niets was gebeurd.

Snel glipte ik door de voordeur naar buiten.

SAMUEL

Half vier en ze was nog steeds niet terug. Waar hing ze in vredesnaam uit? Ze kon onmogelijk vergeten zijn dat hij zou komen, niet vandaag.

Hij liep een rondje door de ruime woonkamer. Het huis dat zijn oma van haar moeder had geërfd en dat na haar dood zou overgaan op Samuels ouders of, als die het niet wilden, op hem. Het moest in de familie blijven. Het was een traditionele opvatting, net als de overtuiging van zijn oma om geen mobieltje aan te schaffen.

‘Waarom zou ik?’ had ze gezegd. ‘Als mensen me willen spreken en ik ben er niet,

dan bellen ze later nog maar een keer.’

SYLVIA

Rillend liep ik de Goethestrasse uit. Ondanks mijn wollen jurk werd mijn lichaam koud in de avondlucht. Ik wreef over mijn armen. Ík was het dus, die oude vrouw die ik destijds had zien wegglijpen. Wat was er in godsnaam aan de hand? En waar moest ik heen? Ik kon nergens terecht. Over enkele uren zou de twintigjarige Sylvia terugkeren naar het gastgezin in Wiesbaden, maar dat was geen plek waar ik zelf naar toe kon.

Ik moest terug naar Nederland, terug naar huis.

Maar hoe? In 1959 werd “mijn” huis bewoond door mijn ouders, die niet beter wisten dan dat hun dochter au pair in Duitsland was. Wat ook zo was. O, dit gebeurde toch niet echt? Ik moest zo snel mogelijk terug naar 2013! Maar de enige manier om daar te komen was door het draaien van de single die zojuist was opgenomen en die pas over enkele weken werd uitgebracht. En vierenvijftig jaar lang wachten tot het écht 2013 was, was ondenkbaar. Mijn jongere zelf zou ouder worden en het leven leiden dat ik allang achter de rug had. Ikzelf zou op den duur sterven, in het nu, en zij zou het niet weten. Niemand zou het weten, alles zou overschreven worden alsof het voor het eerst gebeurde.

Mijn benen wankelden, mijn hoofd draaiërig in een poging te begrijpen wat er aan de hand was. Ik moest zorgen dat ik over twee weken die plaat in handen kreeg, dat was nu het voornaamste.

Maar hoe ging ik hier twee weken overleven, als oude vrouw, zonder geld en zonder dak boven mijn hoofd?

SAMUEL

Nu wist hij zeker dat er iets aan de hand was: het was vijf uur en zijn oma was nog steeds niet terug. Voor de zekerheid was hij boven geweest, om te zien of ze misschien op bed lag, maar haar slaapkamer was verlaten.

Ook in de badkamer was ze niet, evenmin als in de rest van het huis.

Hij pakte zijn telefoon en belde zijn moeder.

SYLVIA

‘*Danke schön.*’ Ik negeerde de geamuseerde blik van de verkoper, die blijkbaar niet gewend was dat een bejaarde vrouw popmuziek kocht, en liep de platenwinkel uit. Mijn vingers klemden zich om de hoes. Eindelijk had ik de single. Nu nog een geschikt moment vinden om hem af te spelen.

De afgelopen twee weken had ik doorgebracht op een boerderij in Leuth, nabij de Nederlandse grens. Boer Gunther en diens vrouw Tanja waren zo aardig geweest mij onderdak te verschaffen. In ruil daarvoor had ik geholpen met het huishouden. Ik had ze verteld dat ik op doorreis was naar Nederland, maar dat ik onderweg beroofd was van mijn geld en papieren. De boer had me gevraagd waarom ik niet naar de politie ging, en had me wantrouwend aangekeken toen ik zei dat ik me in een ingewikkelde situatie bevond. Hij had zijn vrouw meegenomen de keuken in, en vanuit de woonkamer had ik ze horen overleggen.

‘Dit is onze kans om eindelijk iets goeds te doen, Gunther,’ had Tanja uitgeroepen. ‘Hoe vaak heb je niet gewenst dat je onze keuzes van tijdens de oorlog kon overdoen? Toen hebben we mensen de deur gewezen die onderdak nodig hadden, mensen die we hadden kunnen helpen, wiens leven we hadden kunnen redden!’

‘Je hebt gelijk,’ had hij gezegd. ‘De oude vrouw mag blijven.’

Ze waren terug de woonkamer ingelopen, waar ik deed alsof ik niets van hun gesprek had opgevangen.

‘Een paar extra handen is altijd welkom,’ had Gunther gezegd. ‘Als u Tanja’s taken binnenshuis kan verlichten, dan heeft u een bed in de logeerkamer.’

Dat mijn twintigjarige zelf zich een paar uur verderop bevond, was iets waaraan ik probeerde niet te denken. In 2013 stond de tijd stil. Dat kon ook eigenlijk niet anders, want het bestond nog niet. Normaal gesproken waren er bij mijn terugkomst iets meer dan drie minuten verstreken, de tijdsduur van het liedje. Maar dit keer? Ik wist het werkelijk niet. Wat ik wel wist was dat er iets met de plaat gebeurd moest zijn, iets waardoor ik niet was teruggekeerd. Had hij het na al die jaren dan toch begeven?

Maar nu ik de single weer in handen had, was er een nieuwe kans.

Het hardwerkende echtpaar was bezig op het land toen ik terugkeerde bij de boerderij. Ik

glijpte naar binnen en liep rechtstreeks op de platenspeler af. Mijn hart klopte in mijn keel. Ik haalde de *schlagerschallplatte* die erop lag weg en trok de kersverse single uit de hoes. Met trillende vingers plaatste ik hem op de draaischijf en sloot mijn ogen zoals ik gewend was.

De eerste gitaarakkoorden klonken, gevolgd door de warme stem van Elvis.

Langzaam opende ik mijn ogen en vloekte zacht.

Ik was nog steeds in de woonkamer van Gunther en Tanja.

SAMUEL

‘Als er muziek opstond, kan ze nooit ver zijn,’ zei zijn moeder sussend. ‘Waarschijnlijk is ze even een boodschap halen en onderweg aan de praat geraakt.’

‘Ik hoop het.’

‘Heb je de brief al gelezen?’ Haar nieuwsgierigheid was duidelijk hoorbaar.

‘Nee, ik weet niet waar hij ligt. Het zal moeten wachten tot oma terug is.’

‘Bel je me zodra je wat weet?’

Hij beloofde het.

SYLVIA

‘Ontzettend bedankt voor jullie hulp.’

‘Graag gedaan.’ Tanja gaf me een innige omhelzing.

‘*Fertig?*’ vroeg Gunther.

Ik liep met hem mee naar buiten, gekleed in mijn wollen jurk uit 2013.

Hij gebaarde naar de tractor met daarachter een hooikar. ‘Het voordeel van dicht bij de grens wonen, is dat niemand het vreemd vindt als ik wat hooi naar een stuk land in Venlo vervoer,’ merkte hij op. ‘En jij kunt ongezien onderop liggen. Comfortabel is het niet, maar het werkt hopelijk wel.’

Het plan was dat hij samen met Tanja een berg hooi over me heen zou stapelen en mij zo de grens over zou helpen. Het grensgebied werd streng bewaakt en zonder paspoort kwam niemand er door. Tanja had verteld dat zij regelmatig naar Venlo reisde voor de zogeheten *Butterfahrt*, omdat boter daar voordeliger was dan in eigen land, en dat ze daarom wist hoe

scherp de controles waren.

‘Waarom ga je niet gewoon alsnog naar de politie en leg je uit wat er is gebeurd?’ had ze geopperd.

Maar Gunther, die de wanhoop op mijn gezicht moest hebben gezien, had opgemerkt: ‘Niets geen *polizei*, *Frau*, Sylvia heeft toch gezegd dat ze een reden heeft om dat niet te willen? Wij smokkelen haar de grens over, het is een kleine moeite.’

‘Nou, nou, smokkelen is wel een heel groot woord,’ vond Tanja.

‘Zonder paspoort de grens over is mensensmokkel, hoe je het ook wendt of keert,’ zei Gunther. Hij keek me ernstig aan en vertelde: ‘Maar we hebben in het verleden iemand die onze hulp nodig had in de kou laten staan, en die fout gaan we niet herhalen.’

‘Heel erg bedankt,’ zei ik nogmaals. Mijn oude stem kraakte van emotie. ‘U weet niet half wat het voor mij betekent.’

‘*Guten Morgen*,’ klonk een mannenstem. ‘Waar gaat de reis naar toe?’

‘Ik breng wat hooi naar mijn broer in Venlo,’ antwoorde Gunther.

‘Mag ik uw papieren zien?’

Geritsel van documenten.

‘*Danke*.’ Even werd er niets gezegd, toen klonk de grenswachter: ‘U hebt er vast geen bezwaar tegen als ik uw wagen controleer?’

‘Ga uw gang.’

‘Ik wil zeker weten dat u echt alleen maar hooi vervoert. Je weet maar nooit, hè? Waar vind ik de hooivork?’

Gunther mompelde iets.

Voetstappen kwamen mijn kant op. Ik lag op mijn rug onderop de kar, bedekt onder bergen hooi. Het ruwe spul prikte door mijn jurk heen, lag zwaar op mijn borst en kriebelde in mijn neus. Ik ademde door mijn mond om te voorkomen dat ik zou gaan niezen en -

Iets hards schoot rakelings langs mijn hoofd.

Net op tijd kon ik een kreet binnenhouden. De Duitser prikte de hooivork in de berg en de drie scherpe tanden doken als spiesen naar beneden. Ik kneep mijn ogen stijf dicht. De gaffel werd teruggetrokken en een paar tellen later boorde die zich opnieuw in het hooi, dit keer vlak naast mijn been.

‘*Alles klar*,’ klonk de grenswachter toen. ‘U mag verder rijden.’

Een klein halfuur later hield de tractor opnieuw halt.

‘Sylvia? Gaat alles nog goed?’

Ik nieste.

‘We zijn er.’ Gunther stak zijn hand naar binnen. ‘Kom.’

Ik wurmde me onder het hooi vandaan en knipperde met mijn ogen tegen de zon. Snel keek ik om me heen en klopte mijn kleren af. ‘Is het veilig?’

‘We zijn in Venlo. Je bent terug op Nederlandse grond, gefeliciteerd.’

Ik wreef over mijn stijve armen en controleerde of de single nog steeds in mijn tas zat. ‘Zeer bedankt. Je hebt geen idee hoe goed jullie mij geholpen hebben.’

Gunther bloosde. ‘Geen dank. Ik zie het als mijn taak *eine Dame* in nood te helpen.’

Hij tikte tegen zijn pet en klom terug op zijn tractor.

SAMUEL

Bijna half zes en zijn oma was er nog steeds niet. Boodschappen doen was geen aannemelijke verklaring meer en het kon eigenlijk ook geen toeval zijn dat ze uitgerekend vandaag verdwenen was. Maar waar naartoe?

Het antwoord stond in de brief, Samuel wist het zeker.

Hij liep naar het dressoir.

Vastberaden trok hij de bovenste la open en begon te zoeken.

SYLVIA

Ik keek naar het huis. Het was alsof ik nooit was weggeweest. Slechts de ouderwetse auto’s in de straat verrieden dat ik me nog steeds in 1959 bevond.

Mijn ouders dachten dat ik in Wiesbaden zat en dat was ook zo. “Ik” was daar en

voerde nietsvermoedend mijn taken als au pair uit. Misschien zou ik vanavond weer naar Elvis gaan, een van de laatste keren dat ik hem zag voordat het vreselijke bericht kwam over mijn vaders hartaanval. En...

Wacht even. Wat was de datum vandaag? Twee weken geleden was het 7 april geweest, dus dat betekende...

Mijn ogen prikten bij het besef. Vandaag zou het gebeuren.

Snel opende ik het groene hek en liep naar de voordeur.

Het was mijn moeder die opendeed. 'Kan ik u helpen?' vroeg ze vriendelijk.

Ik staaarde haar aan. Vijftien jaar geleden was ze aan een hersenbloeding overleden en ik miste haar nog dagelijks. En nu stond ze hier levend tegenover me en ze had geen idee dat ik haar eigen dochter was. 'Mag ik binnenkomen? Ik moet met u praten.'

SAMUEL

Met een klap sloeg hij ook de onderste lade dicht. Waar had zijn oma die brief in godsnaam bewaard? Hij had het hele dressoir doorgespit en niets gevonden.

Boven dan, in haar slaapkamer misschien? Of in een van de andere kamers?

Nadenken, hij moest nadenken. Had ze hem echt nooit verteld waar de brief lag?

Nee.

Ze had slechts gezegd dat de dag vanzelf zou komen en dat we moesten wachten.

Maar nu was die dag er, en zij niet.

Hij liep de woonkamer uit en klom de trap op.

Die brief móést te vinden zijn.

SYLVIA

Ik zat op de bank, waar ik mijn best deed om niet om me heen te kijken. Hoe onwerkelijk was het om hier te zijn, in het verleden, in mijn eigen woonkamer toen die nog bewoond werd door mijn ouders. Om op dit moment zelf oud genoeg te zijn om de moeder van mijn moeder te zijn. Om te weten dat mijn meisjeskamer zich hierboven bevond, wachtend op mijn terugkeer uit Wiesbaden. Ik krabde op mijn hoofd, dat nog nakriebelde van het hooi.

Mijn moeder schraapte haar keel. ‘Dus, mevrouw ehh...’

‘Sarah,’ zei ik snel. ‘U kunt mij Sarah noemen.’

Mijn moeder keek me onderzoekend aan. ‘U komt me ongelooflijk bekend voor, moet ik zeggen. Hebben wij elkaar eerder ontmoet?’

Ik sloeg mijn ogen neer. ‘Niet dat ik weet.’

Mijn moeder, gekleed in een van haar lange, geplooide rokken, kruiste haar benen. ‘U moet weten dat het niet mijn gewoonte is om vreemden binnen te vragen. Maar u zei dat het belangrijk is...’

Ik knikte. ‘Ik hoop dat u mij vertrouwt.’

‘Vertelt u me eerst maar waar het over gaat.’

‘Wat ik u ga vragen kan misschien vreemd op u overkomen, maar het is van groot belang dat u mij toch helpt.’

Mijn moeder zweeg.

‘Ik weet dat uw familie zeer gelovig is,’ ging ik verder, ‘en wellicht dat u mij als een boodschapper kunt beschouwen. Ik -’

‘Het spijt me, als u hier bent om bijbels te verkopen, dan kan ik u vertellen dat wij al -’

‘Daar kom ik niet voor.’ Ik keek op de antieke klok op het dressoir. ‘Mevrouw, ik zal bewijzen dat ik geen onzin verkondig: later vandaag zal u helaas gebeld worden met de mededeling dat uw man overleden is aan een hartstilstand.’

‘Genoeg.’ Mijn moeder stond op. ‘Ik wil u vragen om te gaan.’

De telefoon rinkelde.

Mijn moeder liep naar het toestel op het kastje naast de bank. ‘Met mevrouw Helsinki. ... Ja, dat klopt. ... Wat zegt u? ... Nee, er moet een vergissing zijn. ... Ja. ... Ik kom er zo snel mogelijk aan.’ Met een wit weggetrokken gezicht legde ze de hoorn neer. ‘Dat was het ziekenhuis,’ zei ze, nauwelijks hoorbaar. ‘Mijn man heeft op zijn werk een hartstilstand gekregen.’

Ik wendde mijn gezicht af om mijn vochtige ogen te verbergen. ‘Mevrouw,’ zei ik dringend, ‘voordat u gaat moet ik u iets belangrijks vragen.’

‘Ja,’ stamelde ze. Ze keek me aan alsof ik de engel des doods was. Haar gezicht was nog altijd lijkleek.

‘Ik heb hier een brief en ik wil u vragen om deze brief op een veilige plek te bewaren. De brief is bedoeld voor uw achterkleinzoon. Zijn naam is Samuel de Jager en -’

‘Ik heb geen achterkleinzoon. Ik heb alleen een dochter van twintig en zij -’

‘Vertrouw me.’ Ik keek haar ernstig aan. ‘Uw dochter hoeft het nu nog niet te weten.’

Neem het op in uw testament, zodat zij van de brief af weet wanneer zij later dit huis erft. Als het goed is, zal Samuel tegen die tijd al geboren zijn.'

'Samuel...?' herhaalde ze zwak.

Ik haalde de brief uit mijn tas. 'Onder geen beding mag u of iemand anders dit open maken. Zoals u ziet heb ik er een datum op geschreven en op die dag moet de brief gelezen worden door Samuel. Als iemand de brief voor die tijd opent, heeft dat vreselijke gevolgen.'

Mijn moeder begon te beven. 'Dit is allemaal een nachtmerrie,' bracht ze uit. 'Dat kan niet anders.'

Ik beet op mijn lip. Als ik haar nu zou troosten, hoe graag ik dat ook wilde, dan was er het risico dat ik mezelf verried. 'Ik moet even naar boven,' zei ik. 'Als u hier wilt wachten, dan ben ik zo terug.'

SAMUEL

Even keek hij over zijn schouder. Het voelde fout om hier tussen de spullen van zijn oma te snuffelen, zijn vingers op plekken waar ze niet hoorden te zijn. Maar het was nodig.

Die brief moest boven water komen.

Hij was in de logeerkamer nu, die vroeger de slaapkamer van zijn overgrootmoeder was geweest. Veel herinneringen had hij niet aan haar, ze was overleden aan een hersenbloeding toen hij nog klein was. Maar aangezien de brief bij haar vandaan kwam, was deze kamer de meest logische plek om te zoeken.

Een smalle beukenhouten kast stond in de hoek van de kamer naast een schommelstoel en hij opende hem. Op de bovenste plank, omringd door oude lavendelzakjes, stond een houten kistje.

Voorzichtig tilde hij het deksel op.

Zijn hart sloeg een slag over.

Erin lag een vergeelde envelop, met daarop in schuin handschrift: *Voor Samuel de Jager. Te openen op 7 april 2013.*

SYLVIA

Toen ik terugkwam van zolder, trof ik mijn moeder in de gang. Ze had haar jas aan. ‘Ik m-m-moet gaan. Ik moet n-n-naar het ziekenhuis.’

‘Heeft u de brief veilig opgeborgen?’

Ze knikte beverig. ‘Ik zal mijn belofte nakomen, daar kunt u van op aan.’

Ik legde mijn hand op haar schouder en zei zacht: ‘Heel veel sterkte met het verlies van uw echtgenoot.’

Een traan rolde uit haar oog. ‘Is dit echt geen droom?’

‘Helaas niet.’

SAMUEL

Beste Samuel, begon de brief. De inkt was vervaagd, het papier dun en broos. Lees dit goed. Ga naar zolder en til daar in de nis achter het tussenmuurtje de vloerplanken op. Daaronder heb ik een plaat neergelegd. Neem hem mee naar beneden en speel hem voorzichtig af. De rest leg ik later uit.

Liefs,

Oma.

Hij las de tekst nogmaals.

Oma?

Maar...

Dit kon niet. Deze brief bestond immers al voordat hij geboren werd? En een plaat...? Kon dit iets te maken hebben met de plaat die hij eerder vandaag had laten vallen?

Er was maar een manier om erachter te komen.

Hij liep de logeerkamer uit en beklom de trap naar zolder.

SYLVIA

Ik opende mijn ogen. Ik was terug in mijn eigen woonkamer, in mijn eigen tijd. De klok gaf aan dat er, net als altijd, drie minuten en zevenentwintig seconden voorbij waren.

Voorzichtig tilde ik de plaat van de speler af en liet hem terug in de hoes glijden, de geliefde stem nog nazingend in mijn hoofd. Ik miste hem nu al.

Als Elvis nog had geleefd zou hij achtenzeventig zijn. Bejaard, net als ik. Ik glimlachte bij de gedachte. Hij zou nog steeds charmant zijn, dat wist ik zeker. En -

Het geluid van de deurbel schalde door het huis.

Snel legde ik de plaat in het dressoir en liep naar de deur.

‘Hoi, oma.’ Samuel liep grijnzend naar binnen. ‘Ik hoop niet dat het erg is dat ik eerder ben, maar ik kan niet wachten om eindelijk te zien wat er in die brief staat.’

Ik liep achter hem aan de woonkamer in en rilde.

Ik moest er niet aan moeten denken wat er zou kunnen zijn gebeurd als mijn kleinzoon twee minuten eerder was gekomen...

Boven haalde ik het houten kistje uit de kast van mijn moeder. Hopelijk zou nu eindelijk duidelijk worden hoe mijn moeder al die jaren geleden geweten had dat mijn eigen dochter een zoon zou krijgen die Samuel heette. Ik opende het kistje en -

Mijn hand vloog naar mijn mond.

‘Oma?’ klonk Samuel geschrokken. ‘Wat is er?’

Dit kon niet. Niemand had geweten dat de brief hier lag. Niemand, behalve ik.

Maar hij was weg.

‘Oma...?’

Langzaam keek ik op. Er dwarrelde iets goudkleurigs uit mijn haar naar beneden.

Samuel raapte het op en samen keken we ernaar.

Een hooispriet glinsterde in het lamplicht.